

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7616204567
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7616204567.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, proti žalovanej: W. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. - B., X. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Karolom Pudlákom, advokátom, so sídlom v Poprade, Štefánikova 70, o zaplatenie istiny 19.929,25 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 12.09.2019, č. k. 12C/101/2016 - 231 v spojení s dopĺňacím rozsudkom z 09.10.2019, č. k. 12C/101/2016 - 244, jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania.

Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s dopĺňacím rozsudkom súd prvej inštancie žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 3.000,- eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z tejto sumy od 21.03.2016 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady sa rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Súd prvej inštancie vyhodnotil podanú žalobu, čo do základu ako dôvodnú. Poukázal na ust. § 12 ods. 1 písm. f) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Zdôraznil, že právny vzťah založený poistnou zmluvou medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským a pri uplatnení náhrady poistného plnenia vo vzťahu k osobe poistenej, ktorá porušila povinnosť včasnej úhrady poistného, zákon vytvára určitý priestor na určenie výšky náhrady poistného plnenia na základe úvahy súdu. Nie je preto výlučne na úvahe poisťovateľa, v akom rozsahu výšku náhrady určí. Súd sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že iba poisťovňa je oprávnená stanoviť výšku regresnej náhrady a v tomto smere poukázal aj na závery vyjadrené v náleze Ústavného súdu SR IV. ÚS 377/2018. Regresná náhrada má plniť výchovný účel, nie účel likvidačný a zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo ku vzniku škody. Súd prvej inštancie v nadväznosti na uvedené, na základe vlastnej úvahy, dospel k záveru, že pri priznaní náhrady vo výške 3.000,- eur, sú zohľadnené kritériá ustálené rozhodovacou činnosťou súdov. Zistil, že žalovaná je od svojho narodenia osobou so zdravotným hendikepom obmedzujúcim ju v pracovnom uplatnení, osobnom živote a odkázanú na pomoc iných osôb a štátu. Od roku 2013 je jej jediným zdrojom príjmu invalidný dôchodok, v čase nehody predstavoval sumu 160,- eur mesačne. Žalovaná je nemajetná, poukázal na rozsah jej nákladov na živobytie. Zistil, že nie je držiteľkou vodičského oprávnenia, vodič motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej, ktorý zabezpečoval v prípade potreby prepravu žalovanej ako ťažko zdravotne postihnutej osoby, odkázanej na individuálnu prepravu, nespôsobil škodovú udalosť úmyselne ani pod

vplyvom alkoholu. Súd prvej inštancie zistil, že doterajšie poistné plnenie, ktoré hradil žalobca v súvislosti s touto dopravnou nehodou je viac ako 90.000,- eur, ide o pomerne vysokú sumu a môže dôjsť k jej nárastu vzhľadom k prebiehajúcej ďalšiemu súdному sporu. Podiel 30 % z tejto výšky vzhľadom na okolnosti prípadu nie je naplnením spomínaných zásad. Pri zachovaní zásady primeranosti a princípu proporcionality by náhrada mala byť prijateľná a únosná pre obe strany a nesmie byť na úkor len jednej z nich. Zdôraznil, že žalobca je významný podnikateľský subjekt, ktorého predmetom podnikania je vykonávané zaistovanie činnosti pre poistný druh neživotného poistenia. Žalovaná je ale osobou nemajetnou, ťažko zdravotne postihnutou, žijúcou na hranici sociálnej odkázanosti. Výška žiadanej regresu je podľa súdu prvej inštancie neprimerane vysoká a vo vzťahu k žalovanej by predstavovala jej ekonomické zruinovanie. Z toho dôvodu v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O príslušenstve pohľadávky rozhodol podľa § 517 OZ a o trovách konania strán sporu podľa § 255 a § 262 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom, a to proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania, podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd v tejto časti rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom zmenil a aby žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi ešte sumu 16.929,25 eur s prísl. Má za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súčasne súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Celková výška poistného plnenia, ktoré žalobca za žalovanú vyplatil, predstavuje 96.324,87 eur, pričom v prípade neúspechu v ďalších súdnych konaniach bude táto suma predstavovať čiastku minimálne 133.961,87 eur. Zdôrazňuje ďalej to, že v čase dopravnej nehody, ku ktorej došlo 01.08.2013 o 5.30 hod., bola žalovaná v omeškani s platením poistného z danej poistnej zmluvy. Žalovaná uvádzala nepravdivé skutočnosti o tom, že v čase dopravnej nehody mala riadne zaplatené poistné - všetky jeho splátky. V priebehu konania sa zistilo, že žalovaná účelovo uhradila dlžné poistné po tejto dopravnej nehode dňa 01.08.2013 o 6.53 hod. Rozhodujúcim pre posúdenie otázky omeškania poistného so zaplatením poistného v čase poistnej udalosti je presný čas, kedy nastala poistná udalosť a práve v tom čase žalovaná bola v omeškani s platením poistného. Žalobca zdôrazňuje, že v prípade nároku podľa § 12 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení ide o originálny nárok poisťovne proti poistenému z poistného pomeru, teda špecifické právo poisťovne upravené špeciálnym zákonom. V tejto súvislosti tak nemožno uplatniť tzv. moderačné právo súdu podľa § 450 Občianskeho zákonníka. V tejto veci žiadal žalobca regresnú náhradu vo výške 30 % zo sumy, ktorá bola vyplatená a súd prvej inštancie nepostupoval správne, keď vlastnou úvahou dospel k záveru, že primeranou má byť suma iba 3.000,- eur. Žalobca poukazuje na predložené dôkazy v danej veci, na to, že na vytváraní rezerv na poskytovanie poistných plnení sa poskytujú všetci poistenci žalobcu, ktorí si na rozdiel od žalovanej plnia zmluvné povinnosti, uhrádzajú poistné včas, a ak by sa rovnakým spôsobom ako žalovaná správala väčšina poistencov žalobkyne, žalobkyňa by žiadne rezervy tvoriť nemohla. Má za to, že v konaní nie sú dôvody pre zníženie požadovanej regresnej náhrady. Žalovaná namiesto toho, aby si priznala pochybenie a požiadala pred začatím konania o zníženie regresnej pohľadávky alebo splátkový kalendár, v súdnom konaní účelovo uvádzala nepravdivé skutočnosti, čím prispela k zbytočnému predlžovaniu sporu. Priznaná regresná náhrada podľa žalobcu nielenže neplní výchovnú funkciu, ale môže podnecovať poistených k tomu, aby neplatili poistné, nakoľko v prípade, ak dôjde k poistnej udalosti spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, vzniknutú škodu aj tak uhradí poisťovňa bez ďalšej sankcie. Na základe týchto dôvodov navrhol žalobca podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

5. O takto podanom odvolaní zo strany žalobcu rozhodol Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudkom z 23.09.2020 č.k. 2Co 10/2020-265 tak, že rozsudok s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania potvrdil a nepriznal stranám náhradu trov odvolacieho konania.

6. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd poukazoval na ostatné nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 377/2018, ako aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo 73/2019. Odvolací súd poukázal na to, že ust. § 12 ods. 1 písm. f) zákona č. 381/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov priznáva poisťovateľovi proti poisťníkovi nárok na celú alebo len čiastočnú náhradu poistného plnenia, pričom však je zrejmé aj to, že zákon a ani iný právny predpis konkrétne kritéria na určenie výšky náhrady neobsahuje. Zdôraznil, že možnosť priznania čiastočnej náhrady vyplýva priamo zo zákonného

ustanovenia. To vytvára určitý zákonný priestor na určenie výšky náhrady poistného plnenia na základe úvahy súdu. Zákon neuvádza, že výšku rozsahu plnenia určuje poisťovateľ, preto nemožno bez ďalšieho akceptovať názor, že je výlučne na úvahe poisťovateľa, v akom rozsahu výšku náhrady určí. V kontexte uvedeného bolo potrebné potom prijať záver, že aj súd v konkrétnej veci môže určiť výšku takejto náhrady a takýto postup vyplýva priamo zo spomínaného ust. § 12 ods. 1 Zákona o povinnom zmluvnom poistení.

7. Odvolací súd uviedol, že primeranosť žiadanej náhrady možno ustáliť skúmaním výšky sumy vyplatenej z titulu poistenia pri zohľadnení, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa v budúcnosti bude zvyšovať, zohľadnením okolností, za ktorých škoda vznikla a skúmaním pomerov toho, kto škodu spôsobil. Posúdením týchto troch komponentov možno dospieť k záveru o tom, či regresná náhrada je primeraná. Skúmaním pomerov toho, kto škodu spôsobil umožní primerane určiť výšku regresnej náhrady tak, aby plnila výchovný účinok a vyhnúť sa tomu, aby výška regresnej náhrady nebola príliš nízka, keď neplní svoj účel a na druhej strane, aby nebola ekonomicky likvidačná. Podľa odvolacieho súdu všetky tieto okolnosti súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žiadanom regresnom nároku vyhodnotil správnym spôsobom. Bolo zistené, že nejde o sumu konečnú so zreteľom na ďalšie prebiehajúce súdne konanie vo vzťahu k poškodenému z dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 01.08.2013. Žalovaná je povinná vo forme regresnej náhrady platiť žalobcovi náhradu vyplatenej súm tak, aby táto regresná náhrada mala výchovný účinok. Bolo však nutné, aby žalovaná aj po plnení v prospech žalobcu mala zabezpečenú dôstojnú životnú úroveň, aby mala dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie základných životných potrieb seba a svojej rodiny. Túto sumu bolo potrebné ustáliť tak, aby zohľadňovala jej mesačné náklady na stravu, bývanie, ostatné výdavky, ako aj určitú finančnú rezervu pre použitie v mimoriadnych situáciách, keďže právo každého občana na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne je právom, ktoré je v súlade s ústavou, s nálezmi Ústavného súdu SR, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie. Bolo zistené, že žalovaná je od svojho narodenia osobou so zdravotným hendikepom s obmedzeniami v jej pracovnom a osobnom živote, je poberateľkou invalidného dôchodku, ktorý v čase dopravnej nehody predstavoval sumu 160,- eur mesačne. Odvolací súd zdôraznil, že poistnú udalosť nespôsobila osobne žalovaná, ktorá nie je držiteľkou vodičského oprávnenia a zároveň vodiť motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej, ktorý zabezpečoval v prípade potreby jej prepravu ako ťažko zdravotnej postihutej osoby, nespôsobil túto škodu úmyselne, ani pod vplyvom alkoholu. V tomto prípade išlo o situáciu, že v čase poistnej udalosti žalovaná bola v omeškaní s platením ročného poistného, keďže poslednú štvrtročnú splátku poistného uhradila dňa 01.08.2013 o 06.53 hodine po dopravnej nehode. So zreteľom na všetky tieto okolnosti odvolací súd vyhodnotil, že súd prvej inštancie výšku žiadanej regresnej náhrady považoval opodstatnene za neprimerane vysokú, ktorá by vo vzťahu k osobe žalovanej mala fatálne ekonomické následky, a preto potvrdil rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, keď bolo akceptované, že súd prvej inštancie správne uložil žalovanej povinnosť zaplatiť povinnosť žalobcovi istinu 3.000,- eur prísl. z tohto titulu.

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd rozsudok zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žalobca považoval spôsob posudzovania primeranosti regresnej náhrady a jej konečné určenie v sume 3.000,- eur za rozporné s platnou právnou úpravou a rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu SR. O takto podanom dovolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 24.05.2023 č.k. 9Cdo 151/2021-315, keď týmto uznesením rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. Najvyšší súd v uznesení uviedol, že keďže žalobcom nastolená právna otázka bola rozhodujúca pre rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej, dovolací súd v ďalšom skúmal, či žalobca opodstatnene vytkol, že pri riešení otázky oprávnenia súdu znížiť regresný nárok uplatnený podľa § 12 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. zo strany odvolacieho súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu.

10. Najvyšší súd ďalej poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 326/2009, z ktorého okrem iného vyplýva, že regresný nárok je osobitným nárokom poisťovateľa a nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému. Uviedol, že z rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo 16/2002 (R 52/2004) vyplýva, že súd v aplikačnej rovine sa vyjadril k otázke právnej kvalifikácie regresu poisťovne a vyvodil, že tento špecifický nárok nie je nárokom na náhradu škody podľa § 827 OZ, z ktorého dôvodu sa nebude ani jeho premlčanie riadiť úpravou podľa § 106 OZ, ale všeobecnou trojročnou premlčacou dobou podľa § 101 OZ. Uviedol, že možnosťou aplikácie moderačného oprávnenia sa zaoberal Najvyšší súd aj v rozsudku sp. zn. 1MCdo 3/2004 a dospel k záveru, že vzhľadom k tomu, že nárok uplatnený podľa § 12 ods.

2 vyhl. č. 423/1991 Zb. je osobitným nárokom poisťovne proti poistenému, ktorý vyplýva z poistného vzťahu, nemožno ho stotožňovať s nárokom na náhradu škody podľa OZ, a preto súd nie je oprávnený aplikovať moderačné právo podľa § 450 OZ. Napokon v dovolateľom spomínanom rozhodnutí NS SR sp. zn. 4Obdo 84/2018 (R 64/2020) vyplýva, že na daný právny vzťah sa aplikuje priamo osobitný právny predpis, ktorým je zákon č. 381/2001 Z.z. ako lex specialis a zo žiadneho ustanovenia tohto právneho predpisu nevyplýva možnosť odvodenia práva súdu znížiť požadovanú náhradu poistného plnenia, čo vyplynulo aj z dôvodovej správy k § 12 citovaného právneho predpisu. Podľa tohto rozhodnutia takýto záver nie je ani v rozpore so základným cieľom zákona, ktorým je prioritne právna ochrana poškodeného, ktorému je priznaný nárok na náhradu škody aj v prípadoch, ak škoda bola spôsobená nepoisteným, či neznámym motorovým vozidlom. Súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa podľa § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. tak nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy uplatneného nároku poisťovateľom proti poistníkovi, resp. proti poistenému je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona.

11. Podľa dovolacieho súdu tak dovolateľ dôvodne namietal, že odvolací súd sa napadnutým rozhodnutím v otázke oprávnenia súdu znížiť regresný nárok odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ak regresný nárok znížil až na úroveň 3.000,- eur, pričom poisťovateľ v rámci svojich oprávnení sám znížil regresný nárok na uplatnených 19.929,25 eur. V tomto smere sa podľa dovolacieho súdu javí záver nižších súdov aj nepreskúmateľný. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie majúc za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie v riešení predmetnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

12. V ďalšom štádiu konania Krajský súd v Prešove ako súd odvolací opätovne preskúmal rozsudok v spojení s doplnčiacim rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP spolu s konaním, ktoré ich vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu opodstatnené nie je.

13. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd prejedná vec v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

14. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, inou vadou konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie veci, nevykonaním navrhovaných dôkazov a neobstátim zisteného skutkového stavu.

15. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, zo zistených skutočností vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie odôvodnil v rozsahu, ktorý obstoja v konfrontácii s požiadavkami kladenými na kvalitu súdnych rozhodnutí. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie. Keďže odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvoinštančné konanie a konanie odvolacie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, odvolací súd v plnom rozsahu odkazuje na odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonom zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (do pozornosti rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pod porušením práva na spravodlivý proces je potrebné rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Odvolací súd v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie a v jeho postupe, ktorý vyústil do prijatia rozhodnutia, naznačené pochybenia neidentifikoval.

18. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo 151/2021, pre prípad, že sa chce odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe, zákon mu explicitne ukladá povinnosť dôkladne vysvetliť, z akých dôvodov nebolo možné riadiť sa ustálenou rozhodovacou praxou, prípadne vysvetliť, prečo sa nejedná o ustálenú prax, ale o ojedinelý prípad.

19. K uvedenému odvolací súd uvádza, že žalobca upriamil pozornosť najmä na rozhodnutie č. 64 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR č. 4/2020 (rozsudok NS SR sp. zn. 4Obdo 84/2018 zo dňa 11.12.2019).

20. Odvolací súd v ďalšom poukazuje na to, že za ústavne akceptovateľnú možno považovať úvahu najvyššieho súdu, že regresná náhrada má plniť výchovný účel a nie likvidačný účel a má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody.

21. Vzhľadom na uvedené primeranosť náhrady možno podľa názoru ústavného súdu ustáliť skúmaním výšky sumy vyplatenej z titulu poistenia (pri zohľadnení, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa v budúcnosti bude zvyšovať) zohľadnením okolností, za ktorých škoda vznikla a tiež skúmaním pomerov toho, kto škodu spôsobil.

22. Podľa názoru ústavného súdu, až posúdením týchto troch komponentov možno dospieť k záveru o tom, či regresná náhrada je primeraná. Aplikácia dvoch komponentov - výšky plnenia a miery jej percentuálneho zníženia a okolnosti, za ktorých došlo ku škode - nie je dostatočným podkladom pre záver o primeranosti regresnej náhrady.

23. Je nevyhnutné aplikovať súčasne aj tretí komponent, t.j. konkrétne pomery toho, kto škodu spôsobil, lebo len tak možno dosiahnuť účel regresnej náhrady. Skúmanie pomerov toho, kto škodu spôsobil, umožní primerane určiť výšku regresnej náhrady tak, aby plnila výchovný (odstrašujúci) účinok a vyhnúť sa tomu, aby výška regresnej náhrady nebola príliš nízka - keď nenaplní svoj účel a na druhej strane aby - nebola ekonomicky likvidačná.

24. Nad rámec veci ústavný súd dodáva, že v závislosti od konkrétnych okolností by bolo ústavne akceptovateľné aplikovať aj podporné komponenty, prípadne modifikované postupy pri určení primeranej regresnej náhrady - napr. zohľadnenie priemernej, prípadne minimálnej mzdy v hospodárstve v prípade nemožnosti riadneho zistenia pomerov, kontumačné určenie výšky regresnej náhrady (t.j. bez ohľadu na pomery toho, kto škodu spôsobil) pri zjavne špekulatívnom a zneužívanom prístupe pri preukazovaní svojich pomerov tým, kto škodu spôsobil.

25. V prerokovanom prípade je zjavné, že najvyšší súd v spojení s krajským súdom aplikoval len dva komponenty - celkovú sumu vyplatenej náhrady (a jej percentuálne zníženie) a okolností, za ktorých ku škode došlo.

26. Najvyšší súd všeobecne poukázal aj na potrebu zohľadniť osobné, zárobkové a majetkové pomery poisteného - konkrétne ich však v prejednávanej veci neaplikoval. Za uvedených okolností preto ústavný súd považoval právny záver najvyššieho súdu o primeranosti regresnej náhrady za arbitrárny (svojoľný) a tiež za zjavne neodôvodnený, keďže najvyšší súd nevysvetlil, ako vyhodnotil osobné, zárobkové a majetkové pomery sťažovateľa, hoci ich považoval za relevantné (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 377/2018 - 52 zo dňa 31. januára 2019).

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 4Obdo 84/2018 zo dňa 11. decembra 2019 vyslovil, že súd rozhodujúci o nároku poisťovateľa v zmysle ust. § 12 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

nemôže skúmať a pri rozhodovaní o nároku prihliadať na to, či výška sumy nároku uplatneného poisťovateľom voči poistníkovi, resp. poistenému v zmysle uvedeného ustanovenia je v súlade so všeobecnou právnou zásadou proporcionality a neprieči sa zmyslu a účelu uvedeného zákona. Jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle § 12 citovaného zákona aj pod hornú hranicu takto uplatňovaného nároku, ktorou je úhrn poistných plnení, je v zmysle uvedeného ustanovenia poisťovateľ.

28. Dôvody rozhodnutia tohto rozsudku NS SR sa nevyrovnávajú s Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 377/2018 - 52 zo dňa 31.01.2019.

29. Odvolací súd poukazuje aj na ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 73/2019 zo dňa 16.07.2019 a dodáva, že práve v tomto konaní bolo vydané vyššie citované rozhodnutie Ústavného súdu SR IV. ÚS 377/2018. Rozhodnutie sa týkalo uplatneného regresného nároku poisťovateľa za účinnosti vyhlášky Ministerstva financií č. 432/1991 Zb., pričom táto vyhláška bola zrušená ďalším právnym predpisom č. 381/2001 Z.z. Vyhláška č. 423/1991 Zb. upravovala právo poisťovne na náhradu súm, ktoré vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla až do 50 % vyplatených súm v prípade, že poistený v čase, kedy nastala skutočnosť, ktorá bola dôvodom vzniku poistnej udalosti, bol v omeškaní s platením poistného (§ 11 ods. 4), pričom zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla tento nárok poisťovateľa na náhradu poistného plnenia upravuje v § 12 ods. 1 písm. f). Aj vyhláška č. 423/1991 Zb. ako aj Zákon o povinnom zmluvnom poistení použil rovnaké vyjadrenie inštitútu regresnej náhrady. Nakoľko oba tieto právne predpisy, pričom novší právny predpis len rušil pôvodný, upravujú rovnaký inštitút a to inštitút regresného nároku poisťovne, či poisťovateľa, preto podľa odvolacieho súdu možno nepochybné závery, ku ktorým dospel Ústavný súd SR v Náleze sp. zn. IV. ÚS 377/2018 použiť aj na konanie, ktoré je upravené už zákonom č. 381/2001 Z.z., nakoľko sa jedná o rovnaký inštitút. Toto rozhodnutie Ústavného súdu SR teda nemožno vzťahovať len na konania, ktoré sa právne posudzovali v zmysle vyhl. č. 423/1991 Zb., ale aj na konania, ktoré už boli upravené spomínaným Zákonom o povinnom zmluvnom poistení č. 381/2001 Z.z.

30. Komparatívnym spôsobom možno túto situáciu porovnať s aplikáciou judikatúry súdov Slovenskej republiky, ktorá sa týka určitého inštitútu, ktorý bol upravený napr. Občianskym súdnym poriadkom, pričom nepochybné tieto rozhodnutia sú aplikovateľné aj na konania vedené za účinnosti Civilného sporového poriadku, pokiaľ sa toto konanie týka rovnakého inštitútu. V opačnom prípade by bola nastolená situácia, kedy pri akejkolvek zmene právneho predpisu rekonštrukciu a podobne, by nebolo možné uplatniť judikatúru z predošlého obdobia, čo by nevedlo k stavu právnej istoty.

31. Odvolací súd ďalej zdôrazňuje, že Ústavný súd Slovenskej republiky v ďalšom Náleze sp. zn. III. ÚS 90/2021 zo dňa 30. novembra 2021 okrem iného uviedol, že Ústavný súd sa v prvom rade nemôže stotožniť s argumentáciou, podľa ktorej jediným oprávneným subjektom, ktorý môže určiť a prípadne znížiť výšku uplatňovaného nároku v zmysle ust. § 12, je poisťovateľ, nie súd. Uvedený prístup jednoznačne naráža na garancie doktrínálne zakotvené v namietaných referenčných normách. Taký výklad ust. § 12 ods. 1 písm. g) Zákona o povinnom zmluvnom poistení, ktorý by neumožňoval preskúmať správnosť postupu poisťovne, by nebol spravodlivý, pretože by bolo celkom na úvahe poisťovne, akú sumu uplatní, či zohľadní alebo nezohľadní napr. eventuálne spoluzavinenie, resp. iné relevantné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

32. Ústavný súd k uvedenému dodáva, že je to práve otázka proporcionality, ktorú je potrebné skúmať zo strany všeobecného súdnictva, pričom uplatnenie regresu jednoznačne musí byť zo strany poisťovateľa riadne zdôvodnené. Povinnosťou účastníkov právneho vzťahu je dodržiavať zákonné a zmluvné záväzky, no súčasne musia všetci zainteresovaní konať fair. Pokiaľ mierne oneskorenie nespôsobí žiaden negatívny následok a k danej situácii pristúpia dôvody hodné osobitného zreteľa, nesmie ich súd opomenúť. Právo v sebe musí mať aj aspekt empatie, pričom priznávanie obdobných nárokov, ako v posudzovanej veci môže často narážať na samú podstatu dobrých mravov. Smerom k regresnému nároku bolo preto napádané rozhodnutie v spojení s rozsudkom okresného súdu z pohľadu Ústavného súdu ústavne neudržateľne interpretované, pričom odôvodnenosť priznania a teda logicky aj výška regresu sa ústavnému súdu zdá ako neadekvátne a neproporcionálne. Ústavný súd preto konštatuje, že krajský súd pri odôvodňovaní svojho napadnutého rozsudku postupoval nedôsledne, formalisticky, v dôsledku čoho došlo k porušeniu uplatnených práv sťažovateľov.

33. Týmto nálezom Ústavný súd Slovenskej republiky reagoval aj na uvedený rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo 84/2018 zo dňa 11.12.2019 (do pozornosti bod 4. nálezu).

34. So zreteľom na túto rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR sa odvolací súd prikláňa k prezentovaným názorom vyjadreným v uvádzaných nálezoch a rešpektujúc doktrínu legitímneho očakávania sa podľa ust. § 393 ods. 3 CSP odkláňa od rozhodnutia č. 64 uverejneného v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR č. 4/2020, ktoré nezohľadňuje fair trial proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

35. Iný výklad ustanovenia § 12 Zákona o povinnom zmluvnom poistení, ktorý by neumožňoval preskúmať správnosť postupu poisťovne by nebol spravodlivý, pretože by bolo celkom na úvahe poisťovne, akú sumu uplatní, či zohľadní alebo nezohľadní napr. eventuálne spoluzavinenie, resp. iné relevantné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa. Navyše, poisťovní ako zainteresovanému subjektu nesvedčí právomoc rozhodovať o svojom vlastnom nároku čo do jeho základu a čo do jeho výšky.

36. Ďalej odvolací súd zdôrazňuje, že výklad, podľa ktorého súd nemá možnosť v prípade zistenia osobitných dôvodov moderovať výšku regresného nároku, je v rozpore s článkom 47 a 17 Charty základných práv Európskej únie, nakoľko v takom prípade neexistuje nezávislý arbiter, ktorý by mohol posúdiť individuálne okolnosti prípadu a o výške tohto nároku rozhoduje podnikateľský subjekt, ktorý v podstate zastupuje svoje záujmy pri určovaní výšky regresnej náhrady. Škodca, ktorý je zároveň poisteným, za niekedy nepatrné porušenia, ktoré sú špecifikované v zákone, napr. neohlásením dopravnej nehody, prípadne ak ju ohlásil v nesprávnej poisťovni z nevedomosti alebo ak bol v omeškani s platením poistného a podobne, je v takomto prípade zbavený možnosti súdneho prieskumu rozhodnutia poisťovacej spoločnosti. Táto pri formálne splnených predpokladoch môže požadovať regresnú náhradu až do výšky 100 %. Takéto rozhodnutie nepochybne môže mať potencionálne negatívny zásad do majetkového práva poisteného, ktoré je chránené v článku 17 Charty základných práv Európskej únie, podľa ktorého každý má právo vlastniť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.

37. Je potrebné ďalej zdôrazniť, že prísne formalistický jazykový výklad tohto inštitútu je v rozpore s citovanými článkami charty a nakoľko je zmluva o povinnom zmluvnom poistení nepochybne aj spotrebiteľskou zmluvou, je takýto výklad aj v rozpore so zásadami ochrany spotrebiteľa.

38. Posúdenie otázky oprávnenia konajúceho súdu moderovať regresný nárok poisťovne v prípade zistenia osobitných okolností, je rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci, pričom bez možnosti tohto posúdenia je súd v podstate len subjektom na vydanie rozhodnutia, ktoré je vykonateľné v prípadnom vykonávacom konaní. Právomoc konajúceho súdu na preskúmanie takéhoto nároku poisťovne by sa v podstate obmedzila len na skutočnosť, či poisťovňa vyplatila uplatnenú sumu, čo nemožno považovať za právo poisteného, aby jeho záležitosť bola prejednaná nestranným súdom a voči takémuto rozhodnutiu poisťovne by v podstate neexistoval účinný prostriedok nápravy.

39. Mimoriadne dôležité podľa odvolacieho súdu je vzhľadom práve k podpore výkladu dotknutej referenčnej normy ústavne akceptovateľným spôsobom, tak ako to v naratívne svojich rozhodnutí viackrát už vysvetlil Ústavný súd SR a práve žalobcom uvádzaný rozsudok Najvyššieho súdu SR takýto výklad nepodporil. Výklad práva (navyše v tejto veci sa jedná o spotrebiteľskú vec a teda právo uplatnené má pôvod v zmluve o povinnom zmluvnom poistení) nemá klásť dôraz na zamedzenie prístupu k spravodlivosti alebo jej odmietnutiu, ale k uskutočneniu spravodlivého usporiadania pomerov medzi stranami sporu tak, aby došlo k naplneniu zmyslu a cieľa súdneho konania (pozri článok 46 ods. 1 Ústavy SR, článok 1, 2, 3 CSP a § 4 Občianskeho zákonníka).

40. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta,

poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (článok 46 ods. 4 Ústavy v spojení s článkom 51 Ústavy SR).

41. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto (všeobecné) súdy majú poskytovať v civilnom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

42. V danom prípade odvolací súd po oboznámení sa so spisovým materiálom dospel k záveru, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil, sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v konaní súdu prvej inštancie nebol zistený žiaden dôvod preukazujúci nesprávne zistenie skutkového stavu.

43. Poukazujúc na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 2377/2018 a Nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 90/2021 je odvolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie postupoval správne, ak sa zaoberal okolnosťami, za ktorých škoda vznikla, skúmal osobné, zárobkové a majetkové pomery toho, kto škodu spôsobil, teda žalovanej a dospel k záveru, že v takomto prípade je výška uplatnenej regresnej náhrady neprimeraná.

44. Ustanovenie § 12 ods. 1 písm. f) zákona č. 381/2001 Z.z. priznáva poisťovateľovi proti poistníkovi špecifický nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškaní s platením poistného.

45. Vychádzajúc zo záverov spomínaných náleзов Ústavného súdu SR je zrejmé, že otázka výšky sumy, ktorá bude zo strany žalovanej vyplatená žalobcovi titulom už vyplatenej sumy, musí byť ustálená s ohľadom na to, či ide o sumu konečnú alebo ide iba o jednu z vyplatených súm. Zo skutkového stavu prezentovaného žalobcom je zrejmé, že nejedná sa o sumu konečnú a to so zreteľom na ďalšie prebiehajúce súdne konania vo vzťahu k poškodenému z dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa 01.08.2013.

46. Zo záveru ústavného súdu je nepochybné, že žalovaná je povinná vo forme regresnej náhrady platiť žalobcovi náhradu vyplatenej sumy tak, aby táto regresná náhrada mala výchovný účinok a zo slovného spojenia „aby nebola príliš nízka“ je zrejmé, že určitú časť vyplatenej náhrady je povinná titulom regresu žalobcovi uhradiť. Na druhej strane je nutné, aby táto regresná náhrada nebola ekonomicky likvidačná. V danom prípade je nutné, aby žalovaná aj po plnení v prospech žalobcu mala zabezpečenú dôstojnú životnú úroveň tak, aby mala dostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie základných životných potrieb, seba, aj svojej rodiny. Je zrejmé, že túto sumu je nutné ustáliť tak, aby zahŕňala mesačné náklady na stravu, bývanie a ostatné výdavky, ale aj ako určitú finančnú rezervu pre použitie v mimoriadnych situáciách. Právo každého občana na zabezpečenie dôstojnej životnej úrovne je právom, ktoré je v súlade s ústavou, s nálezmi Ústavného súdu SR i medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie. Preto je v danej veci nutné vychádzať z možnosti a schopnosti žalovanej, pokiaľ sa týka jej dosiahnutého príjmu, ako aj z nutnosti jej nevyhnutných výdavkov v súvislosti so zabezpečením výživy, tak aby mala zachované právo na dôstojný život.

47. Ako už odvolací súd vyššie uvádzal, súd prvej inštancie v priebehu konania správne ustálil, že v čase poistnej udalosti žalovaná bola v omeškaní s platením poistného, keďže poslednú štvrtročnú splátku poistného uhradila dňa 01.08.2013 a to po dopravnej nehode. V súlade s citovaným ustanovením § 12 ods. 1 písm. f) Zákona o povinnom zmluvnom poistení je žaloba žalobcu čo do základu dôvodná.

48. Avšak vzhľadom na zistené sociálne pomery žalovanej odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že nie je v silách žalovanej za súčasnej situácie a za stavu jej súčasných príjmov a výdavkov zaplatiť žalobcovi sumu vyššiu než akú súd prvej inštancie uložil žalovanej zaplatiť, a preto aj odvolací súd ustálenie sumy rozsahom 3.000,- eur s prísl. považoval za správne.

49. Vykonané dokazovanie nepochybne potvrdilo, že žalovaná je od svojho narodenia osobou so zdravotným hendikepom s obmedzeniami v jej pracovnom a osobnom živote. Je poberateľkou invalidného dôchodku, ktorý v čase dopravnej nehody predstavoval sumu 160,- eur mesačne. Žalovaná nevlastní iný hodnotný majetok. Na účely bývania uhrádza čiastku 35,- eur mesačne, čo predstavuje

platby spojené s užívaním bytu a v súvislosti s uplatneným iným nárokom žalobcu, tomuto platí mesačné splátky po 80,- eur na úhradu dlhu 8.157,60 eur s prísl. Na úhradu ostatných životných nákladov žalovanej ostáva suma nižšia ako je zákonom určené životné minimum. Nebolo možné vo vzťahu k okolnostiam prípadu opomenúť to, že poisťnú udalosť nespôsobil osobne žalovaná, ktorá vzhľadom na svoj zdravotný stav ani nie je držiteľkou vodičského oprávnenia, keď zároveň vodič motorového vozidla vo vlastníctve žalovanej, ktorý zabezpečoval v prípade potreby jej prepravu ako ťažko zdravotne postihnutej osoby, nespôsobil túto škodovú udalosť úmyselne, ani pod vplyvom alkoholu. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že pri zachovaní zásady primeranosti a princípu proporcionality by náhrada mala byť prijateľná a únosná pre obe strany a nesmie byť na úkor len jednej z nich. Žalovaná je osobou nemajetnou, ťažko zdravotne postihnutou a žijúcou na hranici sociálnej odkázanosti. V prípade vyššie stanovenej sumy by žalovaná nebola schopná zabezpečiť dôstojné životné podmienky pre svoj život, čo je nepochybne v rozpore so zásadami, ku ktorým sa Slovenská republika hlási a medzi ktoré patrí aj ústavná garancia práva na dôstojnú životnú úroveň. Je nutné preto zdôrazniť aj to, že žalobca ako poisťovacia spoločnosť na základe zákona musí kryť zvýšené riziko škôd, ktoré sú spôsobené pri prevádzke motorového vozidla a to aj v prípade, ak dôjde k situácii ako to bolo aj v prejednávanej príhode. Podľa odvolacieho súdu nemožno zohľadňujúc okolnosti danej veci sankcionovať škodcu počas trvania prakticky celého jeho aktívneho života tým, že by v neprimeranej miere znášal následky konania spočívajúceho v oneskorenej úhrade poisťného plnenia. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že takto priznaná výška regresnej náhrady vo vzťahu k osobe žalovanej splní výchovný a aj odstrašujúci účinok.

50. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a rovnako práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo strany na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Toto právo však nie je právom absolútnym a neznamena povinnosť súdu odpovedať na každý jeden argument strany sporu. To znamená, že otázku, či súd splnil svoju povinnosť náležite odôvodniť svoje rozhodnutie je potrebné posúdiť vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. V naznačených súvislostiach odvolací súd považuje preskúmané rozhodnutie za dostatočne a presvedčivo zdôvodnené, tak ako to predpokladá ust. § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie dostatočne odôvodnil svoje myšlienkové pochody, predstavy a úvahy, ktorými sa riadil. Hodnotiacia úvaha súdu prvej inštancie zodpovedá zásadám formálnej logiky a vychádza zo zisteného skutkového stavu.

51. Správnemu výroku o veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania. Za daného stavu odvolací súd napadnutý rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom vo výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a o trovách konania potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

52. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 CSP v spojení s § 255 a nasl. CSP. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanej v tomto štádiu konania trovy nevznikli. Podobne o trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 453 ods. 1 a 3 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).